

POWIATOWY URZĄD PRACY

ul. 1 Maja 8 18-200 Wysokie Mazowieckie, skryt. poczt. 53

☎ 275-86-12, fax. 275-86-13

e-mail biwy@praca.gov.pl

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE WYSOKOMAZOWIECKIM w 2012 roku

Marzec 2013 rok

Spis treści

1.WSTĘP	3
2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW.	5
2.1.Bezrobotni według zawodów.	5
2.2.Napływ bezrobotnych według zawodów	8
2.3.Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy.	9
3. ANALIZA OFERT PRACY.	10
3.1.Oferty pracy według zawodów.	10
3.2. Oferty pracy według PKD	12
4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.	12
4.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe	12
4.2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	17
4.3.Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie	18
5. WNIOSKI	20

1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późniejszymi zmianami) jednym z zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy jest opracowywanie analiz i sprawozdań rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Opracowanie „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie wysokomazowieckim w 2012 roku” stanowi analizę sytuacji na lokalnym rynku pracy powiatu wysokomazowieckiego. Podstawowym celem opracowania jest zdiagnozowanie zachodzących tu zmian w aspekcie zarówno popytu na pracę jak i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym. Na tej podstawie formułowane są oceny, wnioski i krótkotrwałe prognozy niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania systemu kształcenia i szkolenia bezrobotnych. Istotnym punktem raportu jest analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych na terenie powiatu wysokomazowieckiego, dokonywana na podstawie opracowanej w Departamencie Rynku i Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej metodologii ich wyodrębniania (monitoring).

Przygotowanie i opracowanie klasyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala na określenie tendencji i zmian powiatowego rynku pracy. Dodatkowo zdefiniowanie zawodów, na które występuje mniejsze lub większe zapotrzebowanie ze strony pracodawców umożliwia podejmowanie odpowiednich działań optymalizujących i umożliwiających dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do oczekiwań stawianych przez lokalnych pracodawców. Monitoring ma również istotne znaczenie w odniesieniu do wyznaczania kierunków szkolenia bezrobotnych, usprawniania poradnictwa zawodowego oraz ułatwiania realizacji programów aktywizujących osoby bezrobotne w celu promowania ich zatrudnienia.

Poprzez wskazanie kierunków rozwoju rynku pracy oraz ukazanie zmian zarówno w strukturze zarejestrowanych osób bezrobotnych jak i w strukturze składanych przez pracodawców ofert pracy niniejsza analiza może być również pomocna dla organów administracji samorządowej, pracodawców oraz dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych. Może bowiem ułatwić podjęcie decyzji o wyborze zawodu przez osoby uczące się, kierunku zmiany doskonalenia zawodowego, uruchomieniu nowego kierunku kształcenia, jak również wskazać w jakich zawodach najłatwiej na lokalnym rynku pracy o pracowników, w przypadku jakich inwestycji łatwo może być o wykwalifikowaną siłę roboczą.

Podstawą opracowania są dane statystyczne jakimi dysponuje Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem za 2012 rok dotyczą one terenu całego powiatu wysokomazowieckiego. Raport został opracowany w wyniku analizy porównawczej danych statystycznych, poddając je wieloaspektowej weryfikacji według zmiennych takich jak: rodzaj zawodu, oferty pracy, grupy zawodowe, płeć osób bezrobotnych, długość pozostawania bez pracy, fluktuacja bezrobocia.

2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW.

2.1. Bezrobotni według zawodów.

Powiat wysokomazowiecki charakteryzuje się niskim stopniem urbanizacji i dużym udziałem ludności związanej z rolnictwem indywidualnym, co ma znaczący wpływ na kształtowanie się rynku pracy. Zatrudnienie w rolnictwie znajdują nie tylko właściciele gospodarstw rolnych ale i członkowie ich rodzin. Jest to teren typowo rolniczy o wysokiej kulturze agrarnej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wysokim Mazowieckiem wynosiła 2378 osób i była wyższa od liczby osób zarejestrowanych na koniec 2011 roku o 48 osób. Stopa bezrobocia w powiecie na koniec 2012 roku kształtowała się na poziomie 8,8% (2011 rok - 8,7%).

Wśród wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych najliczniejszą grupę, bo aż 79,10% (tj. 1881 osób) stanowili bezrobotni posiadający zawód wyuczony. Udział kobiet w tej grupie osób wyniósł 45,14%. Osób bezrobotnych nie posiadających zawodu było zarejestrowanych 449 (20,90%).

Struktura bezrobotnych według kwalifikacji zawodowych w układzie grup dużych wskazuje, że najliczniejszą kategorię tworzyły osoby posiadające zawody z grupy **średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych (kod grupy 31)**. Wskaźnik dla tej grupy wynosi 12,2862% ogółu bezrobotnych, w tym 11,7649% długotrwale bezrobotnych. Zarejestrowani to przede wszystkim: technicy rolnictwa i pokrewni, technicy mechanicy, technicy technologii żywności.

Drugą pod względem wielkości grupę tworzyli bezrobotni sklasyfikowani w grupie **robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni (kod grupy 75)**. Omawiana grupa dotyczy 10,1087% ogółu bezrobotnych, w tym 12,1850% długotrwale bezrobotnych. W wyżej wymienionej grupie dominują piekarze, cukiernicy i pokrewni, stolarze meblowi i pokrewni, masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, krawcy.

Trzecią kategorię osób tworzyli bezrobotni sklasyfikowani w grupie **sprzedawcy i pokrewni (kod grupy 52)**. Stanowili oni 8,7113% ogółu bezrobotnych, w tym 9,0320% długotrwale bezrobotnych. Zarejestrowani to przede wszystkim sprzedawcy sklepowi (ekspedienci).

Duży odsetek stanowią także osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy **robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (kod grupy 72)**. Stanowiły one 8,6572% ogółu bezrobotnych i 9,4539% długotrwale bezrobotnych. Zarejestrowani to przede wszystkim: mechanicy pojazdów samochodowych, ślusarze i pokrewni, mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych.

Następna dość liczna grupa zawodów wśród zarejestrowanych bezrobotnych to **pracownicy usług osobistych (kod grupy 51)**. Wskaźnik dla tej grupy wynosi 8,5801% ogółu bezrobotnych, w tym 12,4716% długotrwale bezrobotnych. Zarejestrowani to przede wszystkim: kucharze, fryzjerzy, kelnerzy.

Z kolei najmniej licznymi grupami byli bezrobotni sklasyfikowani w grupach :

- **Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni (kod grupy 11)**. Stanowili 0,0518% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie ani absolwentów ani osób długotrwale bezrobotnych.
- **Kierownicy do spraw zarządzania i handlu (kod grupy 12)**. Stanowili 0,0518% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie ani absolwentów ani osób długotrwale bezrobotnych.
- **Kierownicy do spraw produkcji i usług (kod grupy 13)**. Stanowili 0,0518% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie ani absolwentów ani osób długotrwale bezrobotnych.
- **Leśnicy i rybacy (kod grupy 62)**. Stanowili 0,0518% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie absolwentów, natomiast osoby długotrwale bezrobotnych stanowili 0,2101%.
- **Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych (kod grupy 52)**. Stanowili 0,1037% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie absolwentów, natomiast osoby długotrwale bezrobotnych stanowili 0,2101%.
- **Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki (kod grupy 94)**. Stanowili 0,1037% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie absolwentów, natomiast osoby długotrwale bezrobotnych stanowili 0,4202%.

Przechodząc z poziomu grup dużych na grupy elementarne, wyróżnić można grupy zawodowe o wysokim odsetku osób bezrobotnych. Należą do nich:

- Sprzedawcy sklepowi (5223) - (8,2448% ogółu zarejestrowanych),

- Technicy rolnicy i pokrewni (3212) – (4,4583% ogółu bezrobotnych),
- Mechanicy pojazdów samochodowych (7231) – (4,3027% ogółu bezrobotnych),
- Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych (3314) – (4,2509% ogółu bezrobotnych),
- Technicy mechanicy (3115) – (3,9399% ogółu bezrobotnych),
- Kucharze (5120) – (2,9549% ogółu bezrobotnych),
- Specjaliści do spraw administracji i rozwoju (2422) – (2,7475% ogółu bezrobotnych),
- Fryzjerzy (5141) – (2,7475% ogółu bezrobotnych).

W poniższej tabeli zawarto wykaz zawodów (o kodzie sześciocyfrowym), w których liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy jest wysoka.

Bezrobotni wg zawodów w powiecie wysokomazowieckim – stan na 31.12.2012r.

(zał. T-I/P-1)

LP.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	w tym				
				kobiety	Absolwenci		powyżej 12 miesięcy	
					Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
1.	"000000"	Bez zawodu	449	183	95	33	15	7
2.	"522301"	Sprzedawca*	137	123	12	9	36	33
3.	"314207"	Technik rolnik*	82	23	4	0	19	5
4.	"331403"	Technik ekonomista*	73	54	4	3	15	11
5.	"311504"	Technik mechanik*	70	4	1	0	19	1
6.	"722204"	Ślusarz*	48	0	0	0	13	0
7.	"931301"	Robotnik budowlany	46	0	0	0	18	0
8.	"514101"	Fryzjer*	44	38	6	5	9	9
9.	"351203"	Technik informatyk*	41	15	3	0	7	5
10.	"613003"	Rolnik*	41	14	1	0	11	5
11.	"753105"	Krawiec*	40	39	0	0	12	12
12.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych *	39	0	5	0	7	0
13.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	38	25	6	6	8	4
14.	"515303"	Robotnik gospodarczy	37	8	0	0	14	2

15.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	37	0	0	0	12	0
16.	"751204"	Piekarz*	35	5	1	0	9	1
17.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	31	17	7	5	6	3
18.	"235107"	Pedagog	27	20	2	2	5	3
19.	"512001"	Kucharz*	26	23	1	0	5	4
20.	"711202"	Murarz*	23	0	0	0	10	0
21.	"343403"	Technik organizacji usług gastronomicznych*	22	19	1	1	2	2
22.	"752205"	Stolarz*	22	1	3	0	6	1
23.	"522305"	Technik handlowiec*	21	15	3	1	2	2
24.	"712501"	Monter / składacz okien	21	10	0	0	6	3
25.	"911207"	Sprzątaczką biurową	21	21	0	0	4	4
26.	"263102"	Ekonomista	20	15	3	3	1	1
27.	"314412"	Technik technologii żywności - przetwórstwo mleczarskie	20	8	0	0	6	4
28.	"242190"	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	19	12	5	4	2	2
29.	"422402"	Technik hotelarstwa*	17	12	5	4	0	0
30.	"432103"	Magazynier	16	5	0	0	4	1

Z rankingu zawodów i specjalności wynika, że spośród 1929 osób bezrobotnych z określonym zawodem, zarejestrowanych w urzędzie pracy w końcu grudnia 2012r. najliczniejszą grupę stanowili sprzedawcy – 137 osób.

Kolejną grupę osób bezrobotnych co do liczebności stanowią: technik rolnik, technik ekonomista, technik mechanik, ślusarz, robotnik budowlany, fryzjer – odpowiednio 82, 73, 70, 48, 46 i 40 osób bezrobotnych.

2.2.Napływ bezrobotnych według zawodów

Spośród osób zgłaszających się do PUP najwięcej osób rejestrowało się z grupy zawodów **średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych (kod grupy 31)**. Stanowili 12,6790% ogółu rejestrujących się osób. Należą do niej: technik rolnik (93 osoby),

technik mechanik (72 osoby), technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie (34 osoby), technik technologii żywności (20 osób), technik elektronik (13 osób) i technik budownictwa (11 osób).

Drugą grupą zawodów, w której napływ bezrobotnych na ewidencję urzędu był znaczny stanowią **sprzedawcy i pokrewni (kod grupy 52)**. Grupa ta stanowiła 8,7213% ogółu napływu. Najliczniej reprezentowane były zawody: sprzedawca (171 osób, w tym 19 absolwentów), technik handlowiec (27 osób) i telemarketer (5 osób).

Trzecią grupą zawodów w której napływ bezrobotnych na ewidencję urzędu był znaczny byli **robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (kod grupy 72)**. Grupa ta stanowiła 8,1297% ogółu napływu. Najliczniej reprezentowane były zawody: ślusarz (55 osób), mechanik pojazdów samochodowych (53 osoby), mechanik samochodów osobowych (39 osób), oraz mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych (11 osób).

Czwartą w kolejności grupą byli **robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni (kod grupy 75)**. Grupa ta stanowi 8,0454%. Należą do niej: piekarz (36 osób), krawiec (30 osób), stolarz (24 osoby), rzeźnik – wędliniarz (20 osób) i stolarz meblowy (20 osób).

Osoby o wysokich kwalifikacjach tj. **specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania (grupa 24)** stanowili 6,0235% ogółu zarejestrowanych. W grupie tej bez pracy pozostawali m. in. specjaliści administracji publicznej (56 osób, w tym 19 absolwentów), pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji (35 osób, w tym 15 absolwentów), specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych (18 osób, w tym 1 absolwent).

Bez pracy pozostawały także osoby z grupy 33 tj. **średni personel do spraw biznesu i administracji** (5,8970%). Największy odsetek rejestrujących się osób zanotowano w zawodzie technik ekonomista (104 osoby, w tym 10 absolwentów), technik administracji (15 osób, w tym 2 absolwentów).

2.3. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy.

Osoby poprzednio pracujące, a będące bezrobotnymi na koniec miesiąca grudnia 2012r. (1628 osób) stanowiły 68,46% ogółu zarejestrowanych. Analiza bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy wykazała, że dla największego odsetka tych osób (ponad 38% - 624 osoby) nie udało się zidentyfikować rodzaju prowadzonej działalności przez pracodawców. Dla 277 osób (17,01%) ostatnim miejscem pracy był pracodawca zajmujący się przetwórstwem przemysłowym. Natomiast w handlu hurtowym i detalicznym,

naprawą pojazdów samochodowych, wyłączając motocykle, pracowało 248 bezrobotnych (15,23%).

Spośród analizowanych sekcji PKD ostatniego miejsca pracy najniższy odsetek zarejestrowanych bezrobotnych dotyczył sekcji: górnictwo i wydobywanie (0,1843% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (0,6143% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (0,9828% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących),

Nie zanotowano natomiast osób bezrobotnych poprzednio pracujących w sekcjach: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, organizacje i zespoły eksterytorialne.

3. ANALIZA OFERT PRACY.

3.1.Oferty pracy według zawodów.

Ważnym elementem rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest analiza napływu ofert pracy, która pozwala na określenie nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności, grup zawodów, jak również sekcji działalności gospodarczej. Należy jednak pamiętać, że pomimo ustawowego obowiązku wielu pracodawców nie zgłasza informacji o wolnych miejscach zatrudnienia, dlatego też dane urzędów pracy nie mają charakteru wyczerpującego.

W 2012 roku zgłoszono do urzędu i pozyskano 1145 ofert pracy.

Strukturę pozyskanych ofert pracy według grup zawodów przedstawia poniższe zestawienie, w którym wyodrębniono najliczniej występujące grupy zawodów według stanu na 31.12.2012 rok

Lp.	Kod zawodu	Nazwa grup zawodów	Oferty pracy	
			zgłoszone w 2012 roku	w końcu 2012 roku
1.	52	Sprzedawcy i pokrewni	16,1586	55,0000
2.	41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	11,6156	0
3	51	Pracownicy usług osobistych	8,2096	5,0000
4.	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	8,1222	5
5.	71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z	7,1616	5

		wyłączeniem elektryków)		
6.	75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	6,7248	0
7.	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	5,5894	0
8.	23	Specjaliści nauczania i wychowania	4,1921	0

Analizując dane przedstawione w załączniku T-II/P-3 i 3a dotyczące struktury ofert pracy w układzie grup dużych oraz elementarnych według klasyfikacji zawodów i specjalności wyodrębnić można propozycje zatrudnienia kierowane do:

➤ **Sprzedawcy i pokrewni w tym:**

- Sprzedawca (522301) – 132 oferty
- Telemarketer (524404) – 14 ofert
- Technik handlowiec (522305) – 12 ofert

➤ **Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni:**

- Pozostali pracownicy obsługi biurowej (411090) – 121 ofert pracy
- Pracownik kancelaryjny (411003) - 7 ofert
- Sekretarka (412001) – 4 oferty

➤ **Pracownicy usług osobistych w tym:**

- Robotnik gospodarczy (515303) – 36 ofert
- Kucharz (512001) – 21 ofert
- Fryzjer (514101) – 13 ofert

➤ **Kierowcy i operatorzy pojazdów w tym:**

- Kierowcy samochodu ciężarowego (833203) – 88 ofert
- Kierowca operator wózków jezdniowych (834401) – 2 oferty

Łącznie oferty skierowane do tych czterech grup zawodowych stanowiły 39,30% (450 ofert) ogółu ofert pracy zgłoszonych do urzędu pracy w 2012r.

Inne, równie licznie zgłaszane oferty pracy dotyczyły pracy w zawodach:

- Robotnik budowlany (931301) – 37 ofert
- Robotnik gospodarczy (515303) – 36 ofert
- Pozostali masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni (751190) - 30 ofert
- Sprzątaczką biurową (911207) – 25 ofert
- Opiekunka dziecięca (325905) – 23 oferty
- Magazynier (432103) – 21 ofert

- Kucharz (512001) - 21 ofert
- Pomocnik mleczarski (932909) – 18 ofert
- Dozorca (962902) – 15 ofert
- Telemarketer (524404) – 14 ofert

Na koniec omawianego okresu w dyspozycji urzędu pozostawało 20 ofert pracy.

3.2. Oferty pracy według PKD

W 2012 roku pracodawcy zgłosili do Powiatowego Urzędu Pracy w Wysokiem Mazowieckiem 1145 ofert pracy. Wolne miejsca pracy zgłaszane były przez pracodawców głównie w poniższych sekcjach PKD:

- Handel hurtowy i detaliczny naprawa pojazdów samochodowych wyłączając motocykle 22,6202% (259 ofert)
- Przetwórstwo przemysłowe 18,0786 % (207 ofert)
- Budownictwo 10,3057 % (118 ofert)
- Edukacja 9,7817% (112 ofert)
- Administracja publiczna i obrona narodowa 6,8122% (78 ofert)
- Transport i gospodarka magazynowa 4,7162% (54 oferty)

Oferty pracy pochodzące z powyższych sekcji klasyfikacji działalności stanowiły ponad 72% ogółu wszystkich pozyskanych ofert pracy.

4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWY

4.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe

Zjawisko deficytu lub nadwyżki w poszczególnych zawodach odnosi się do stosunku średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w 2012 roku do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w analogicznym okresie. Aby prawidłowo zrozumieć opisywaną kategorię należy wyjaśnić pojęcia zawodu deficytowego i nadwyżkowego:

Przez ***zawód deficytowy*** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez ***zawód nadwyżkowy*** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zawody, dla których średnia miesięczna liczba bezrobotnych wynosi zero, wskazuje na fakt braku możliwości obliczenia wskaźnika.

Z prowadzonych w ostatnich latach analiz wynika, że na wysokomazowieckim rynku pracy zawody deficytowe występują rzadziej aniżeli zawody nadwyżkowe. Oznacza to, że trudno jednoznacznie i bardzo wyraźnie określić, na które zawody występuje duże i nie realizowane zapotrzebowanie ze strony pracodawców.

W związku z powyższym, w pełni rzeczywisty popyt na poszczególne zawody powinien być rozpatrywany z uwzględnieniem wszystkich możliwych źródeł pozyskiwania nowych pracowników. Często zdarzają się bowiem sytuacje, że pracodawcy poszukując pracowników korzystają nie tylko z usług urzędów pracy, traktując je jako alternatywne źródło pozyskiwania nowego personelu w stosunku do innych dostępnych metod rekrutacyjnych.

Do prezentacji i analizy zaliczono wszystkie zawody, dla których wskaźnik intensywności deficytu (stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy zgłoszonych w badanym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie) jest wyższy niż 1,1.

Zawody deficytowe

(zawody deficytowe wg wskaźnika intensywności deficytu w 2012r.)

	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w 2012r.
1.	"411090"	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	24,2000
2.	"331203"	Referent (asystent) bankowości	12,0000
3.	"422603"	Rejestratorka medyczna	9,0000
4.	"911203"	Pokojowa	9,0000
5.	"233016"	Nauczyciel muzyki	7,0000
6.	"241202"	Doradca finansowy	7,0000
7.	"523002"	Kasjer handlowy	7,0000
8.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	6,2857
9.	"961201"	Sortowacz surowców wtórnych	6,0000
10.	"751106"	Ubojowy	5,5000
11.	"522302"	Sprzedawca w branży mięsnej	5,0000

12.	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	5,0000
13.	"941201"	Pomoc kuchenna	4,5000
14.	"814104"	Wulkanizator	3,5000
15.	"122102"	Kierownik działu sprzedaży	3,0000
16.	"331301"	Księgowy	3,0000
17.	"821105"	Monter maszyn i urządzeń przemysłowych	3,0000
18.	"325905"	Opiekunka dziecięca	2,8750
19.	"524404"	Telemarketer	2,8000
20.	"751190"	Pozostali masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	2,7273
21.	"441203"	Listonosz	2,5000
22.	"962902"	Dozorca	2,5000
23.	"711404"	Zbrojarz	2,3333
24.	"233006"	Nauczyciel historii	2,0000
25.	"325907"	Terapeuta zajęciowy	2,0000
26.	"524902"	Doradca klienta	2,0000
27.	"711501"	Cieśla	2,0000
28.	"711502"	Cieśla szalunkowy	2,0000
29.	"712101"	Dekarz	2,0000
30.	"721306"	Blacharz samochodowy	2,0000
31.	"834401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	2,0000
32.	"932909"	Pomocnik mleczarski	1,6364
33.	"431101"	Asystent do spraw księgowości	1,4000
34.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	1,3333
35.	"513202"	Barman	1,3333
36.	"723104"	Mechanik samochodów ciężarowych	1,3333
37.	"712303"	Tynkarz	1,2500
38.	"432103"	Magazynier	1,2353

Zawody **zrównoważone** (wartość wskaźnika zawiera się w przedziale 0,9-1,1) to zawody wykazujące równowagę na rynku pracy. Poniższa tabela przedstawia zawody zrównoważone występujące na wysokomazowieckim rynku pracy. Jest ich relatywnie mniej niż zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

LP.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów w 2012r.
1.	"911207"	Sprzątaczką biurową	1,1364
2.	"216101"	Architekt	1,0000
3.	"325402"	Technik masażysta	1,0000
4.	"332302"	Zaopatrzeniowiec	1,0000
5.	"334402"	Sekretarka medyczna	1,0000
6.	"341205"	Pracownik socjalny	1,0000
7.	"343301"	Bibliotekarz	1,0000
8.	"343390"	Pozostali pracownicy bibliotek i informacji naukowej	1,0000
9.	"343901"	Animator kultury	1,0000
10.	"413201"	Operator wprowadzania danych	1,0000
11.	"541101"	Strażak	1,0000
12.	"713102"	Malarz budowlany	1,0000
13.	"713203"	Lakiernik samochodowy	1,0000
14.	"911206"	Salowa	1,0000
15.	"962906"	Woźny	1,0000
16.	"515303"	Robotnik gospodarczy	0,9474

Zawody nadwyżkowe charakteryzują się głównie tym, że wskaźnik intensywności nadwyżki jest mniejszy niż 0,9. Jest ich nieznacznie więcej niż zawodów deficytowych.

Zawody nadwyżkowe

(zawody nadwyżkowe wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2012r.)

	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w 2012r.
1.	"931301"	Robotnik budowlany	0,8409
2.	"522301"	Sprzedawca	0,7719
3.	"514202"	Kosmetyczka	0,7500

4.	"512001"	Kucharz	0,7000
5.	"513101"	Kelner	0,7000
6.	"531103"	Opiekunka dzieci w drodze do szkoły	0,6667
7.	"711601"	Brukarz	0,6667
8.	"741103"	Elektryk	0,6667
9.	"225101"	Lekarz weterynarii	0,5714
10.	"711202"	Murarz	0,5417
11.	"752205"	Stolarz	0,5417
12.	"233012"	Nauczyciel języka polskiego	0,5000
13.	"341203"	Opiekun w domu pomocy społecznej	0,5000
14.	"522305"	Technik handlowiec	0,4444
15.	"751104"	Rozbieracz - wykrawacz	0,4000
16.	"214903"	Inżynier automatyki i robotyki	0,3333
17.	"321301"	Technik farmaceutyczny	0,3333
18.	"712601"	Hydraulik	0,3333
19.	"723308"	Mechanik maszyn rolniczych	0,3333
20.	"228301"	Fizjoterapeuta	0,3000
21.	"514101"	Fryzjer	0,2653
22.	"741207"	Elektromonter (elektryk) zakładowy	0,2500
23.	"243106"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,2000
24.	"324002"	Technik weterynarii	0,2000
25.	"741204"	Elektromechanik sprzętu gospodarstwa domowego	0,2000
26.	"752208"	Stolarz meblowy	0,2000
27.	"911202"	Palacz pieców zwykłych	0,2000
28.	"933304"	Robotnik magazynowy	0,2000
29.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	0,1795
30.	"751201"	Cukiernik	0,1765
31.	"214303"	Inżynier inżynierii środowiska - instalacje sanitarne	0,1667
32.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych	0,1509
33.	"214202"	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	0,1429
34.	"741101"	Elektromonter instalacji elektrycznych	0,1429
35.	"711401"	Betoniarz	0,0909
36.	"722204"	Ślusarz	0,0909
37.	"751204"	Piekarz	0,0833

38.	"712501"	Monter / składacz okien	0,0476
39.	"235107"	Pedagog	0,0357
40.	"753105"	Krawiec	0,0333
41.	"512002"	Kucharz małej gastronomii	0,0250
42.	"351203"	Technik informatyk	0,0185

Ze zgromadzonego materiału wynika, iż w/w zawody charakteryzują się niedopasowaniem popytu i podaży na rynku pracy. Występowanie większej ilości zawodów nadwyżkowych niż deficytowych oznacza, że istnieje mniejsze zapotrzebowanie na pracowników o takich czy innych kwalifikacjach niż rzeczywista liczba ludzi je posiadających.

Należy również zauważyć, że statystyki powiatowe nie wykazują licznie występujących ofert pracy, które napływają do służb zatrudnienia w formie ofert pośrednictwa otwartego i bez woli korzystania z aktywnego pośrednictwa ze strony urzędu. Miejsca pracy na tablicach ogłoszeniowych uwzględnione w statystyce ofert pracy znacznie zmieniłyby obraz końcowy ilości i występowania zawodów nadwyżkowych i deficytowych.

Dokonując analizy zawodów nadwyżkowych i deficytowych należy zwrócić także uwagę na fakt, iż dane statystyczne wykazane w wydrukach komputerowych w niektórych przypadkach odbiegają od faktycznego zapotrzebowania rynku pracy zarówno w podaż jak i w popyt na niektóre grupy zawodów. Sytuacja ta wynika ze zmiany klasyfikacji zawodów oraz nieprzejrzyście określania stanowisk w zgłaszanych przez pracodawców ofertach pracy.

4.2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Analizując tabelę rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pod względem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu stwierdzić należy, że wśród 39 dużych grup zawodów w najlepszej sytuacji pozostają **sprzedawcy i pokrewni** (kod grupy zawodów 52) – wskaźnik intensywności nadwyżki wynosi 0,8937, **robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)** (kod grupy zawodu 71) – wskaźnik intensywności nadwyżki wynosi 0,7455 i **robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie** (kod grupy zawodu 71) – wskaźnik intensywności nadwyżki wynosi 0,7442.

Powyższe wskaźniki są najbliższe wartości 0,9, od której przyjmuje się występowanie równowagi na rynku pracy.

Dla 19 dużych grup zrównoważenie nie jest możliwe, gdyż wartość wskaźnika waha się w przedziale 0,6154 – 0,0357 i w tak dużej nadwyżce są niektóre zawody wymagające wyższego wykształcenia np. **specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych**

(kod grupy zawodów 21, wskaźnik 0,0745), **specjaliści do spraw zdrowia** (kod grupy 22, wskaźnik 0,2424), średniego wykształcenia np. **technicy informatycy** (kod grupy 35, wskaźnik 0,0357), **średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych** (kod grupy 31, wskaźnik 0,0532), **średni personel do spraw biznesu i administracji** (kod grupy 33, wskaźnik 0,2857), **średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny** (kod grupy 34, wskaźnik 0,2553) jak i zawody związane z wykonywaniem prac prostych np. operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych (kod grupy zawodów 81, wskaźnik 0,2444) czy **rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni** (kod grupy zawodów 73, wskaźnik 0,1667).

Natomiast w 11 dużych grupach, dla których wskaźnik intensywności deficytu wynosi powyżej 1,1 znaleźli się między innymi: **pracownicy do spraw finansowo - statystycznych i ewidencji materiałowej** (kod grupy zawodów 43, wskaźnik 1,2400), **pozostali pracownicy obsługi biurowej** (kod grupy 44, wskaźnik 2,2500), **kierowcy i operatorzy pojazdów** (kod grupy 83, wskaźnik 2,5833), **sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni** (kod grupy 41, wskaźnik 7,0000).

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że tylko 2 grupy zawodowe osiągnęły wskaźnik 1,0000 - zawody zrównoważone (**monterzy, robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie**).

Ostatnie cztery pozycje w rankingu zawodów pod względem wielkości wskaźnika intensywności deficytu zawodów zajmują zawody dla których średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie wynosiła zero. Należą do nich zawody z dużych grup:

- Leśnicy i rybacy,
- Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- Specjaliści do spraw technologii informacyjnej - komunikacyjnych,
- Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni

4.3.Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie

Osoby bezrobotne pozostające w rejestrze ponad 12 miesięcy na koniec 2012 roku stanowiły ponad 30% ogółu osób bezrobotnych. W tej sytuacji ważne jest posiadanie wiedzy dotyczącej kwalifikacji zawodowych osób długotrwale bezrobotnych. Dokonana analiza bazy pozwoliła ustalić ranking zawodów (według dużych grup) generujących długotrwale bezrobocie. Grup zawodów o współczynniku równym „1” tj. w pełni generującym długotrwale bezrobocie w omawianym okresie odnotowano 2. Należą do nich **leśnicy i rybacy** (kod grupy 62) oraz **pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki** (kod grupy

94). Natomiast wskaźnik współczynnika mieszczący się w granicach od 0,5 do 0,99 oznacza, iż zawody te w coraz większym stopniu generują długotrwałe bezrobocie. W powiecie wysokomazowieckim było ich 2. Należą do nich **specjaliści do spraw technologii informacyjno – komunikacyjnych** (kod grupy 25), a także **monterzy** (kod grupy 82). Grupy zawodów, których wielkość wskaźnika mieści się w przedziale od 0,1 do 0,49 w mniejszym stopniu generują długotrwałe bezrobocie. Takich grup na koniec grudnia 2012 roku występuje 26. Możemy do nich zaliczyć między innymi: **sprzedawcy i pokrewni** (kod grupy 52), **technicy informatycy** (kod grupy 35), **elektrycy i elektronicy** (kod grupy 74), **pomoce domowe i sprzętaczki** (kod grupy 91). Współczynnik o wartości „0” oznacza, że w danym zawodzie nie występują osoby długotrwale bezrobotne. Takich grup w omawianym okresie na terenie powiatu wysokomazowieckiego było 8. Do grup tych zaliczamy między innymi: **specjaliści do spraw zdrowia** (kod grupy 22), **pozostali pracownicy obsługi biura** (kod grupy 44), **kierownicy do spraw produkcji i usług** (kod grupy 13).

Zarejestrowane osoby długotrwale bezrobotne występują w 218 grupach zawodowych. (elementarnych). Wskaźnik długotrwałego bezrobocia równy 1,0 oznacza, że wszystkie osoby w tych zawodach to osoby długotrwale bezrobotne. W na koniec 2012 roku takich grup zawodów było 16, m.in. operatorzy aparatury medycznej, robotnicy leśni i pokrewni, robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich, mechanicy pojazdów jednośladowych.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia niższy od 1,0, a wyższy od 0,5 oznacza, iż osoby o zawodach z tego przedziału wskaźnika należy zaliczyć do zagrożonych długotrwałym bezrobociem. W 4 grupach zawodów znaleźli się: posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy, monterzy sprzętu elektronicznego, księgowi, monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia równy 0,5 oznacza, iż liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danych zawodach, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, jest o połowę niższa od liczby ogółem zarejestrowanych bezrobotnych w tych zawodach. Grup zawodów o tym wskaźniku było 15. Są to m.in. malarze i pokrewni, spawacze i pokrewni, lakiernicy, szwaczki, hafciarki i pokrewni, pracownicy do spraw transportu.

Wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia o wartości poniżej 0,5 charakteryzowało się 69 zawodów: między innymi.: murarze i pokrewni, kierowcy samochodów osobowych i dostawczych, sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej, kelnerzy, kucharze, szklarze, fryzjerzy, technicy budownictwa, technicy mechanicy, gospodarze budynków, magazynierzy i pokrewni, piekarze, cukiernicy i pokrewni, ogrodnicy, technicy technologii żywności, ekonomiści.

Bardzo duża liczba zawodów bo aż 114 nie generuje długotrwałego bezrobocia należą do nich między innymi: dekarze, lakiernicy, nauczyciele szkół podstawowych, technicy

leśnictwa, technicy weterynarii, fizjoterapeuci, blacharze, kosmetyczki i pokrewni, inżynierowie elektrycy, rolnicy upraw mieszanych, psycholodzy i pokrewni, przedstawiciele handlowi, sortowacze odpadów, pracownicy ochrony osób i mienia, architekci, spedytorzy i pokrewni.

Wnioski

W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę napływu bezrobotnych oraz ofert pracy według zawodów nasuwają się następujące wnioski:

1. Na koniec 2012 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się o 48 osób w porównaniu do stanu z końca grudnia 2011 roku.
2. W rejestrach powiatowego urzędu pracy:
 - Wśród wszystkich zarejestrowanych najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni posiadający zawód (79,10%),
 - Osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych stanowiły 20,90%.
3. Struktura bezrobotnych według kwalifikacji zawodów w układzie grup dużych wskazuje, że najliczniejszą kategorię tworzyły osoby posiadające zawód z grupy średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych (technicy rolnictwa i pokrewni, technicy mechanicy, technicy technologii żywności).
4. Analogicznie do poprzednich lat największa płynność utrzymuje się w zawodzie sprzedawcy (najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych, najwięcej zgłoszonych ofert pracy).
5. Tak jak w poprzednich latach wśród napływających do PUP ofert pracy dominują oferty dla zawodów związanych z pracami prostymi oraz niewymagających wysokich kwalifikacji (sprzedawca, pozostali pracownicy obsługi biurowej). Znaczący odsetek wśród ogółu zgłaszanych ofert pracy stanowią propozycje dla osób posiadających kwalifikację kierowcy samochodu ciężarowego.
6. W 2012 roku urząd dysponował 1145 ofertami pracy. Wolne miejsca pracy zgłaszane były przez pracodawców w sekcjach PKD: handel hurtowy i detaliczny naprawa pojazdów samochodowych wyłączając motocykle (259 ofert), przetwórstwo przemysłowe (207 ofert), budownictwo (118 ofert), edukacja (112 ofert), administracja publiczna i obrona narodowa (78 ofert), transport i gospodarka magazynowa (54 oferty).
7. Przeprowadzona analiza obrazuje, iż największy deficyt zasobów pracy występuje w zawodach: nauczyciel muzyki, kierowca samochodu ciężarowego, doradca

finansowy, kasjer handlowy, pracownik ochrony fizycznej bez licencji, ubojowy, wulkanizator, monter maszyn i urządzeń przemysłowych, księgowy.

8. Największą nadwyżką zasobów pracy charakteryzują się zawody: robotnik budowlany, sprzedawca, kosmetyczka, kucharz, kelner, brukarz, elektryk, murarz, stolarz, nauczyciel języka polskiego, opiekunka w domu pomocy społecznej, technik handlowiec, rozbieracz – wykrawacz, hydraulik, fryzjer, mechanik maszyn rolniczych, elektromonter zakładowy, stolarz meblowy, ślusarz, piekarz, monter składacz okien, betoniarz, cukiernik, mechanik pojazdów samochodowych, inżynier inżynierii środowiska – instalacje sanitarne, inżynier budownictwa – budownictwo ogólne, technik informatyk, krawiec, pedagog, kucharz małej gastronomii. Zawody nadwyżkowe występują w większej liczbie niż zawody deficytowe.
9. Klasyfikacja zawodów i specjalności nie odpowiada szybko zmieniającej się sytuacji na rynku pracy. Rozbieżności w nazewnictwie zawodów mają swoje odzwierciedlenie w przypisaniu zawodów do określonych grup i doborze ich do konkretnych stanowisk pracy.
10. Wzrost zapotrzebowania na pracowników w określonych zawodach i specjalnościach wymaga uświadomienia osobom bezrobotnym wkraczającym lub powracającym na rynek pracy potrzeby dokształcania się, a nawet zmiany kwalifikacji zawodowych. W aspekcie omawianego problemu dużego znaczenia nabierają szkolenia osób bezrobotnych, które mogą mieć wpływ na ograniczenie bezrobocia wśród zawodów nadwyżkowych.

Opracował: Marcin Ostrowski

**DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY**

Maria Modrzejewska